

Revoluce požírá vlastní děti - politický proces se skupinou Oskar Valášek a spol.

Michal Škerle

The revolution devours its own children - the political trial with a group of Oskar Valasek et al.

V příspěvku bude popsán jeden z politických procesů s představiteli komunistické StB, který se odehrál jako jeden z následných procesů po Procesu s vedením protistátního spikleneckého centra v čele s Rudolfem Slánským. V procesu, který proběhl 7.-9. prosince 1953 s desetičlennou skupinou nazvanou Oskar Valášek a spol., padly tresty v rozpětí od 4 roků do 25 let vězení. Tito souzení příslušníci StB patřili k věrným členům strany, větší část z nich byla židovského původu, řada z nich měla zkušenosti ze španělské občanské války (tzv. interbrigadisté) a z odboje, ať již v západní armádě nebo v partyzánských skupinách či během SNP. Byli to lidé, kteří prokázali svoji oddanost komunistické straně, a strana je po válce pověřila důležitými úkoly v nově budovaném bezpečnostním aparátu státu. V předúnorovém období se aktivně zapojili do činnosti proti nekomunistickým stranám. Vytvořili StB v takové podobě, jakou mohli následně poznat v průběhu vyšetřování jich samotných.

The paper describes one of the political trials with the members of communist secret police, which took place as one of the following trials after the Trial with the leadership of the treasonous conspiracy headed by Rudolf Slánský. In this trial with ten people that took place from 7th to 9th December 1953 and was called Oskar Valášek et al. the accused were punished by imprisonment from 4 years to 25 years. These convicted members of the secret police were among the loyal members of the Party, the greater part of them were of Jewish origin, many of them had experience of the Spanish Civil War (the interbrigade) and from the resistance movement, either in the West or in the army or guerrilla groups during the Slovak National Uprising. They were the people who have demonstrated their commitment to the Communist Party and the Party entrusted them important tasks in the newly built security apparatus of the state. In pre-February period they were actively involved in activities against the non-Communist parties. They created StB in such a form they could subsequently recognize during the investigations of themselves.

Státní bezpečnost byla nepochybně jednou z nejdůležitějších opor komunistického režimu v Československu. Sloužila mu více méně po celou dobu jeho existence a sehrávala klíčovou roli při akcích zaměřených na jeho ochranu a zabezpečení. Klíčovou roli pak Bezpečnost sehrála ve výrobě politických procesů v 50. letech minulého století. Moc této „instituce“ byla téměř neomezená. Proto mohla nakonec zničit i řadu nejvyšších představitelů komunistického režimu. Její chapadla nicméně pronikly i do ní samotné. A tak se stalo, že samotní příslušníci Státní bezpečnosti (a mnohdy ti s vysokým postavením) skončili ve vykonstruovaném soudním procesu a ve spárech všemocných vyšetřovatelů Bezpečnosti, jakými byli donedávna i oni samotní. O jednom z těchto procesů, který se odehrál na sklonku roku 1953 na Slovensku, vypovídá tento příspěvek.

Politické procesy v Československu v 50. letech 20. století v podstatě představovaly vrcholný bod masové nezákonnosti, byly přirozenou součástí komunistického režimu, tak jako tomu bylo i v jiných totalitních režimech. Byla to tehdy realizovaná forma existence totálního monopolu moci. Působily jako jeden z určujících faktorů politického dědí a do značné míry spoluvytvářely podobu přítomného i budoucího života společnosti. Politické procesy rozhodně nebyly něčím nepřirozeným pro komunistický režim ani žádným omylem v řízení země. Byly záměrným cílem, součástí, produktem a prostředkem oficiální politiky. Nezákonné politické procesy jako prostředek politiky a s nimi spojená zvěle, násilí, politické a justiční zločiny a vraždy byly zcela novým a nezvyklým jevem československého politického života a zcela odporovaly jeho demokratické minulosti. V letech 1948-1953 se politické procesy staly zcela běžným prostředkem oficiální politiky.

Komunistické vedení při tvorbě politických procesů však předalo příliš velkou moc právě Státní bezpečnosti. Ta získávala převahu ve výrobě procesů a počínala si tak samostatně a suverénně, že i vedoucí komunističtí funkcionáři se nakonec obávali její aktivity. V souladu se Stalinovou tezí o „zostřování třídního boje“ a „hledání třídního nepřítele ve vlastních řadách“, obrátily se procesy nakonec i proti samotným komunistickým funkcionářům. Předcházely tomu vykonstruované politické procesy proti členům nejvyššího stranického vedení v Albánii, Bulharsku, Maďarsku a dalších státech sovětského bloku. Strach československých komunistických funkcionářů, aby i na ně nepadlo podezření, je zbavoval odvahy k odporu nebo k pokusu o nápravu. Jejich mlčení a tím faktický souhlas umožňovaly velký rozsah procesů a vysoký počet jejich obětí.

V krátké době po únoru 1948 byl dobudován mechanismus na výrobu politických procesů. Skládal se ze tří článků. Tím prvním byly politické orgány, kam patřily především předsednictvo ÚV KSČ, KSS, Komise stranické kontroly,

bezpečnostní a evidenční oddělení ÚV a v krajích potom bezpečnostní komise a tzv. „bezpečnostní pětky“¹. Role politických orgánů v mechanismu procesů byla různá: dávali politické impulsy k procesům, vytvářeli pro ně podmínky a u významnějších případů politickou koncepci. U těch největších procesů určovali i výši trestů. Hlavní postavení v mechanismu měl Klement Gottwald se svými nejbližšími spolupracovníky, kterými byli Antonín Zápotocký, Rudolf Slánský, Viliam Široký, Jaromír Dolanský a do tohoto okruhu patřil později i ministr národní bezpečnosti. Nesli hlavní odpovědnost za politické procesy, protože nevyužili své autority a moci k jejich zastavení, ani k záchraně jejich obětí. Gottwald sám pak patřil k jejich předním iniciátorům, zpočátku z přesvědčení o správnosti boje proti třídnímu nepříteli a později hlavně ze strachu před Stalinem a Moskvou a z obavy, aby se sám nestal jejich obětí.

Z bezpečnostních orgánů patřily do mechanismu tvorby procesů především útvary Státní bezpečnosti a obranného zpravodajství². Příslušela jim klíčová role ve výrobě politických procesů, které byly hlavní formou jejich činnosti. Zcela určovaly nebo spoluurčovaly okruh postižených, organizovaly provokace, prováděly výslechy, při kterých používaly fyzického násilí a psychologického nátlaku, sestavovaly a upravovaly výslechové protokoly, vymýšlely trestné činy a konstruovaly obvinění, uměle vytvářely protistátní skupiny, sepisovaly obžalovací spisy, připravovaly obviněné pro soudní líčení. Útvary Bezpečnosti měly zcela pod kontrolou celou přípravu a průběh procesu, od počátečního sledování vybrané oběti, až po vynesení rozsudku. Důležité kroky si nechávaly schvalovat stranickými orgány.

Mimořádně významnou funkci a klíčovou pozici ve všech významnějších procesech měli sovětsí poradci v Bezpečnosti. Tvořili v ní samostatný útvar, řízený z Moskvy, zaváděli sovětskou praxi výroby procesů a z pozadí řídili celý bezpečnostní článek mechanismu. Všichni, včetně politických orgánů a ministrů, jejich návrhy, pokyny, doporučení a záměry plně respektovali, řídili se jimi a přejímali jejich způsob myšlení.

Mechanismus na výrobu politických procesů vystupoval jako ucelený útvar, ve kterém měl každý článek svou roli. Přesto

¹ Zřízeny byly na základě usnesení bezpečnostní komise ÚV KSČ z 2. února 1949. Jedním z jejich úkolů bylo i projednávat politickou a bezpečnostní přípravu významných politických procesů. Jejich členy byli krajský tajemník KSČ, krajský bezpečnostní tajemník, bezpečnostní referent krajského národního výboru, krajský velitel Státní bezpečnosti, krajský velitel Sboru národní bezpečnosti.

² Obranné zpravodajství (OBZ) – vojenská zpravodajská služba působící v rámci československé armády.

funkce bezpečnosti byla výjimečná v tom smyslu, že výroba procesů tvořila hlavní náplň její činnosti a podmínku její existence. I z toho důvodu bezpečnost produkovala stále nové procesy, aby prokázala nezbytnost své existence a udržela své mocenské postavení. Jednotlivé články mechanismu přizpůsobovaly vlastní strukturu svému poslání ustavovaly oddělení a odbory, například církevní, pro nekomunistické strany, protitroctistický a nakonec i pro hledání nepřátel uvnitř KSČ. Tento mechanismus měl nadřazené postavení ve státním aparátu.³

V listopadu 1952 proběhl největší „monstrproces“ v Československu, který tentokrát odnesli sami komunisté. V „Procesu s protistátním spikleneckým centrem v čele s Rudolfem Slánským“ padlo 11 trestů smrti a 3 tresty doživotního vězení. Byl to poslední velký monstrproces v ČSR, protože na jaře 1953 zemřel Stalin a nejkrutější období komunistického režimu skončilo. Je třeba ještě zmínit, že procesy s vysokými komunistickými funkcionáři proběhly ve všech zemích sovětského bloku, Československo však mělo poněkud specifické postavení. Většina procesů v okolních satelitech proběhla ještě do roku 1950. V ČSR pak hledání tzv. Československého „Rajka“⁴ probíhalo již od konce roku 1949, kdy do Prahy dorazili první sovětsí poradci pro odhalování nepřátel ve vlastní straně. Proces se však konal až téměř 3 roky po procesu Rajkově v Maďarsku. Nikde jinde také nepadli tak vysoké tresty jako v procesu se Slánským a spol.

V průběhu „hledání Rajka“ se československé věznice naplnily řadou komunistických funkcionářů, kteří byli nuceni figurovat svými vynucenými výpověďmi v konstrukci procesu. 14 vybraných do hlavního procesu pak mělo reprezentovat jednotlivá odvětví ze všech důležitých oblastí politického života ve státních a stranických institucích. Po hlavním monstrprocesu následovaly další menší procesy s odnožemi „centra“, kde měly být souzeny skupiny osob reprezentujících určitý úsek politického a státního aparátu, tak jako tomu bylo i v případě předchozích velkých politických procesů.

Přestože tlak Moskvy po smrti Stalina na vedení KSČ zeslábl, komunisté na pokusy o překonávání stalinského politického dědictví reagovali vesměs odmítáním, o čemž může svědčit právě i pokračování v politických procesech, i když již ne v tak tvrdé formě jako dříve. V ostatních státech sovětského bloku však začalo rozsáhlé prověřování procesů a tedy ani KSČ se nemohla nadále tvářit, že s politickými procesy, především s tím

³ Kaplan, K.: Nebezpečná bezpečnost. Státní bezpečnost 1948-1956. Brno: Doplněk, 1999, s. 46.

⁴ Maďarský komunist, ministr vnitra a zahraničních věcí, odsouzený ve vykonstruovaném procesu v roce 1949 k trestu smrti.

proti Slánskému, je vše v pořádku. Vedení KSČ proto vystoupilo s tezí, že Slánský sám roztočil kolo nezákonností, které nakonec semlelo i jeho samotného.

Po Stalinově a Gottwaldově smrti se však začali množit i stížnosti obětí a jejich příbuzných na nezákonné rozsudky. Řada lidí se navíc stále nacházela ve vyšetřovací vazbě, mnozí již po několik let, aniž by dále probíhalo jejich vyšetřování, v některých případech už ani nebyl znám důvod jejich zatčení. Vedení KSČ proto rozhodlo vazební případy prověřit a buď dovést k soudnímu líčení, nebo vězně propustit. Propuštění významných a veřejně známých osobností, třebaže ještě nebyly odsouzeny, se však pro vedení KSČ zdálo být politicky škodlivé. Proto mnozí z nich skončili před soudem, přestože vedení komunistické strany dobře vědělo o jejich nevině. Paradoxně tak v Československu v letech 1953 - 1955, v době, kdy v ostatních státech evropského bloku již začalo docházet k jejich revizi, proběhla nová vlna politických procesů.

Byly to především procesy s odnožemi centra Slánského – tedy i skupina pracovníků v Bezpečnosti.⁵ V roce 1955 pak proběhla i velká vlna politických procesů proti bývalým sociálním demokratům. K jedné zásadní změně však u procesů došlo. Po příchodu nových sovětských poradců přestaly být nejhorší formy fyzického násilí používány a 17. září 1953 politický sekretariát rozhodl nepopravovat již odsouzené osoby. Výjimku tvořilo schválení absolutního trestu Osvaldu Závodskému politickým sekretariátem ÚV KSČ 9. prosince 1953, zdůvodněné mimo jiné tím, že trpěl provokační a násilné metody v bezpečnosti a nezakročil proti jejich používání. Přitom členové tohoto orgánu moc dobře věděli, že StB používala násilných metod i po zatčení Závodského a že je dokonce s největší pravděpodobností uplatnila i proti němu.

Skupinu Bezpečnosti reprezentoval v procesu se spikleneckým centrem Karel Šváb, který byl v době zatčení v únoru 1951 náměstek ministra národní bezpečnosti, sám velký komunistický fanatik, který ještě donedávna řídil hledání nepřátel ve straně a sám byl tímto mechanismem semlet. Konkrétně se jednalo o 4 procesy - Oskar Valášek a spol. na Slovensku, Osvald Závodský a spol. a dva procesy proti jednotlivcům Josefu Pavlovi a Štěpánu Plačkovi.

Proces s Oskarem Valáškem a spol. je zajímavý z mnoha pohledů. Tito souzení příslušníci StB patřili k věrným členům strany, všichni byli židovského původu, řada z nich z odboje, ať již v západní armádě nebo v partyzánských skupinách či během SNP. Byli to lidé, kteří prokázali svoji oddanost KSČ,

⁵ Dalšími procesy byly skupina pracovníků ministerstva zahraničí (Goldstücker a spol.), skupina pracovníků stranického aparátu (Švermová, Taussigová a spol.), skupina buržoazních slovenských nacionalistů (Husák a spol.) a další skupiny i procesy s jednotlivci.

respektive KSS a strana je po válce pověřila důležitými úkoly v nově budovaném bezpečnostním aparátu státu. V předúnorovém období se aktivně zapojili do činnosti proti nekomunistickým stranám. Vytvořili StB v takové podobě, jakou mohli následně poznat v průběhu svých vyšetřování. Žádná ucelená studie věnující se tomuto procesu v české a slovenské historiografii zatím neexistuje.

Jak již bylo řečeno, případ Oskar Valášek a spol. byl zcela vykonstruován ve spojitosti s procesem s tzv. protistátním spikleneckým centrem v čele s Rudolfem Slánským. Obsahuje všechny prvky charakteristické pro práci Státní bezpečnosti, prokuratury a soudů v období let 1949 – 1954 (tzv. komunistická justice). Pojďme se na jednotlivé členy skupiny podívat blíže.

Oskar Valášek (nar. 24.1.1921) byl členem KSS od roku 1942, po válce pracoval ve stranickém aparátu jako bezpečnostní referent ÚV KSS. Jeho otec opustil rodinu a matka se sestrou zahynuly v koncentračním táboře. Po vyučení pracoval jako obchodní příručí a v r. 1941 byl zařazen do vojenské pracovní služby, odkud r. 1942 zběhl. Pro ilegální práci byl v roce 1943 odsouzen ke třem rokům vězení a trest odpykával až do osvobození v dubnu 1945. Od června téhož roku pracoval v různých funkcích na ÚV KSS v Bratislavě, kde od ledna 1949 až do zatčení 13.4.1951 byl vedoucím branného a bezpečnostního oddělení. Byl vyznamenán únorovým řádem I. třídy.

Rudolf Viktorín (nar. 13.7.1898), člen KSS od r. 1944, po válce byl přednostou 6. A později 7. Odboru povereníctva vnútra. Od roku 1928 byl členem sociální demokracie a byl jedním z organizátorů slučovacieho sjezdu KSS a sociální demokracie dne 17. 9. 1944 v Banské Bystrici. Před tím se zúčastnil Slovenského národního povstání. Po osvobození byl pověřen organizováním Sboru národní bezpečnosti, kde působil až do 21.12.1948 kdy z SNB odešel. Měl nezanedbatelný podíl na tvorbě SNB v podobě, která i jeho samého semlela.

Viktor Sedmík (nar. 26.7.1916), člen KSS od roku 1945. Vystudovaný učitel byl v letech 1934-1937 členem sociální demokracie. Po základní vojenské službě zůstal v armádě a neodešel z ní ani po ustavení Slovenského štátu. Aby se však vyhnul odvedení na východní frontu, požádal o přeložení k četnictvu a to se mu také za začátku roku 1944 podařilo. Účastnil se Slovenského národního povstání a kvůli tomu byl propuštěn z četnictva. Po osvobození vstoupil do KSS a stal se členem Sboru národní bezpečnosti. V letech 1949-1950 byl velitelem StB na Slovensku.

Theodor Baláž (nar. 25.4.1917), do KSS vstoupil během Slovenského národního povstání v roce 1943. Pocházel z velké rodiny (11 dětí) a jako nejmladší syn vystudoval průmyslovou

střední školu. Poté nastoupil do továrny na kabely v Bratislavě, kde pracoval až do nastoupení povinné vojenské služby v r. 1940. Během Slovenského štátu se aktivně podílel na odboji a byl několikrát zatčený, bojoval také v SNP. Absolvoval školení v Moskvě a za pomoci Gustáva Husáka byl dosazen do funkcí v StB. Od roku 1948 byl ústřední postavou KSS ve slovenské StB. V roce 1950 se pak stal jejím velitelem.

Matěj Bel (nar. 20.1.1914) vstoupil do komunistické strany v roce 1934 v Palestině, z ní byl však vypovězen a v roce 1937 se vrátil do ČSR a od tohoto roku mu bylo také členství v KSČ přiznáno. Pracoval v Bratislavě v kulturní organizaci a v roce 1939 přešel do ilegality a působil v Nitře. Bojoval v SNP v partyzánské skupině Vajanského. Od roku 1945 pracoval v různých funkcích v bezpečnosti až do r. 1950, kdy nastoupil jako referent na pověřenictvu informací, kde působil až do zatčení.

Šimon Čermák (nar. 5.12.1924) vstoupil do komunistické strany v roce 1939. Oba jeho rodiče zahynuli v koncentračním táboře a on sám byl od roku 1942 vězněn v koncentračním táboře Nováky. Po vypuknutí SNP se mu podařilo z tábora dostat a zúčastnil se jej jako partyzán. Po osvobození pracoval v Bezpečnosti a v době zatčení působil jako zástupce krajského velitele StB Bratislava.

Juraj Glaser (nar. 29.4.1920) do KSS vstoupil v roce 1944. Jeho matka zahynula v koncentračním táboře a on sám byl od roku 1941 zařazen do pracovní služby. Odtud v roce 1944 uprchnul a jako partyzán se zúčastnil SNP. Po osvobození pracoval v různých funkcích ve Sboru národní bezpečnosti, kde dosáhl postu velitele vyšetřovacího oddělení KV StB v Bratislavě.

Mikuláš Horský (nar. 6.12.1915), členem KSS od roku 1936, za ilegální komunistickou činnost byl během Slovenského štátu dvakrát zatčen a odsouzen v roce 1942 ke 2 a půl letům vězení. Zúčastnil se jako partyzán SNP a byl za to i vyznamenán. Po osvobození pracoval na pověřenectvu vnitra, nejdříve jako kancelářský pomocník a od dubna 1948 jako přednosta pasového oddělení. Od září 1950 byl přednostou ÚO KSS na krajském velitelství StB v Bratislavě.

Mikuláš Fodor (nar. 11.12.1928) vstoupil do KSS až v roce 1946. Jeho otec byl účastníkem maďarské komuny, po potlačení byl vězněn a uprchl do později do Bratislavy. Tam Mikuláš Fodor pracoval po studiu na gymnáziu jako soustružník. Během SNP vstoupil do partyzánské skupiny Jegorov, byl zraněn, zajat a odvezen do Německa. Po návratu pracoval ve Svazu slovenských partyzánů a do Bezpečnosti vstoupil v roce 1948 jako referent v odboru hospodářského zpravodajství. Dosáhl až postu velitele vyšetřovacího oddělení KV StB Bratislava.

Martin Kraus (nar. 16.9.1920), členem KSS od r. 1945, válku strávil z rasových důvodů ve vězení, mimo jiné i v koncentračním táboře Sachsenhausen. Po roce 1945 byl zaměstnán jako zřízenec, později jako přednosta bytového oddělení n MNV v Bratislavě. Od roku 1946 byl zaměstnán jako administrativní úředník a od ledna 1950 jako placený spolupracovník StB v Bratislavě.

Všichni odsouzení byly židovského původu a to byl jeden z hlavních důvodů, proč byli zařazeni svou rolí do vykonstruovaného procesu. V procesu s Oskarem Valáškem a spol. byl antisemitismus ústředním tématem a často zde byl zmiňován fakt, že obžalovaní měli v úmyslu páchat teroristické akce ovlivněné sionistickou (židovskou) snahou na Blízkém východě. Jak lze vidět z jejich krátkého profilu, i jejich životní osudy do tohoto zapadaly. Matěj Bel působil v Palestině, což pro vyšetřovatele znamenalo spojení na stát Izrael. Pasový úředník Mikuláš Horský pak měl například umožňovat pomocí padělaných pasů cesty izraelských agentů.

Proces je ukázkou toho, jak komunisté dokázali propagandisticky zneužít fakt, že většina obžalovaných byli židé (takto záměrně vybráni). To že působili v tajných službách hrálo až druhořadou roli. Přestože po příchodu nových sovětských poradců přestaly být nejhorší formy fyzického násilí používány a 17. září 1953 politický sekretariát rozhodl nepopravovat již odsouzené osoby, tak se proces skládá z vykonstruovaných obvinění a vynucených přiznání. I tak lze linii procesu jasně vyjádřit. Přelíčení u Nejvyššího vojenského soudu na Pankráci bylo zahájeno dne 7.12.1953 v 8:30 za vedení předsedy senátu plk. Mančaly, soudců z lidu mjr. Němce, mjr. Hrubého a prokurátora kpt. Geši.

Všichni byli odsouzeni jako součást nebo pro spojení s tzv. protistátním spikleneckým centrem pro velezradu, sabotáž a někteří z nich pro vojenskou zradu a vyzvědačství. Byli obviněni, že vytvořili sionistickou skupinu, že se spojili se slovenskými buržoazními nacionalisty, udržovali spojení se zahraničím v zájmu tzv. centra a z důvodů republiky nepřátelských. Dále byli obviněni, že sabotovali národní bezpečnost na Slovensku, rozkládali bezpečnostní sbor, pro spojení s Rajkem, z titoismu a jiných obvinění.

Během vyšetřování bylo proti všem obviněným používáno ve vyšetřovací vazbě v Ruzyni stejných brutálních metod, aby z nich byla vynucena doznání předem vykonstruovaným obviněním. Oskar Valášek později o svém vyšetřování později mimo jiné vypověděl: „*Už v prvních dnech mého vyšetřování byly na mě vynucované výpovědi, tím způsobem ,že jsem byl několikrát udeřený do hlavy, bylo se mnou cloumáno a byl jsem*

bit přes ruce. Během výslechu mi byly předkládané dokumenty. O kterých dnes vím, že byly falešné a ty mne měly usvědčovat.

Dne 9.12.1953 byl vynesena rozsudek, kdy obžalovaní byli shledáni vinnými a byli odsouzeni v rozmezí od 7 do 23 let odnětí svobody.

Případ Oskara Valáška a spol. byl šetřen zvláštní komisí ÚV KSČ již v roce 1956. Této komisi byla předložena informativní zpráva Generální prokuratury, na jejímž podkladě tato zmíněná komise konstatovala, že řada skutečností byla zkreslena, nebo nebyla prokázána, nebo byla vykonstruována. Komise došla k závěru, že jádro provinění odsouzených spočívá především v používání a schvalování nezákonných metod. Podle této zprávy se předpokládalo, že Valášek by měl být souzen pro trestnou činnost, pro kterou je nejvyšší trest do 5 let, u Baláže pokládal prokurátor za přiměřený trest při horní hranici trestní sazby od 1 – 10 let a podobně i u ostatních. Rozhodnutím 125. schůze politického byra ÚV KSČ ze dne 2. července 1956 bylo usneseno, aby generální prokurátor provedl nové vyšetření odsouzených v procesu Oskar Valášek a spol. se zaměřením na odpovědnost ze nezákonné metody používané v bezpečnosti v době, kdy obžalovaní zastávali řídicí a velitelské funkce a aby po skončení vyšetřování předložil návrh na řešení případu.

Závěr

Iniciativa k zatýkání vedoucích činitelů bezpečnosti vzešla především od Komise stranické kontroly, pod vedením Jarmily Taussigové a probíhalo přísně konspirativním způsobem za účasti lidových milicí. Podílel se na něm ze své pozice i Rudolf Slánský. Zatčení příslušníci pak splňovali právě i kritéria tehdy kladená oběti z řad komunistů (židé, kontakty na západě). Roli tu sehrála zřejmě i nedůvěra sovětské tajné služby vůči těmto lidem.